

Minister voor Bestuurlijke vernieuwing en
Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA
Den Haag

Onderwerp
Evaluatie SWS bij Tweede Kamerverkiezingen
22 november 2006

Geachte heer Nicolaï,

Tijdens de Tweede Kamerverkiezingen, op 22 november 2006, hebben 312 gemeenten een experiment uitgevoerd met het Stemmen in een willekeurig stemlokaal. Artikelen 23 en 24 van het experimentenbesluit schrijven voor, dat dit experiment geëvalueerd dient te worden en dat de evaluatie begeleid dient te worden door een begeleidingscommissie.

U heeft de heer Schipper, de heer Van den Eeden en mijzelf benoemd als leden van de begeleidingscommissie voor de evaluatie van SWS bij de Tweede Kamerverkiezingen. De begeleidingscommissie wordt geacht een oordeel te geven over de wijze waarop de evaluatie wordt uitgevoerd en u te adviseren over voortzetting van de experimenten, dan wel de invoering van de voorzieningen waarmee wordt geëxperimenteerd.

De begeleidingscommissie heeft met waardering kennis genomen van de eerste resultaten van de evaluatie en de opzet van het evaluatierapport. De begeleidingscommissie is van mening dat de evaluatie goed is opgezet en wordt uitgevoerd. In de evaluatie wordt ingegaan op de vraag of het gestelde doel, het toegankelijker maken van de verkiezingen is bereikt en er zullen aanbevelingen worden gedaan over de wijze waarop de experimenten kunnen worden voortgezet.

Deze resultaten en de opzet van de evaluatie zijn door de begeleidingscommissie besproken in haar vergadering van 17 januari 2007.

De evaluatie van het experiment Stemmen in een willekeurig stemlokaal (SWS) zal in februari 2007 zijn afgerond. De begeleidingscommissie hecht eraan om haar bevindingen van het experiment bij de Tweede Kamerverkiezingen echter vóór de Provinciale Statenverkiezingen en de publicatie van het evaluatierapport aan u bekend te maken.

Datum
8 februari 2007

Ons kenmerk
2007-0000045716

Onderdeel

Inlichtingen
G.J van den
Nieuwenhuijzen
T 070-4268595
F

Uw kenmerk

Blad
1 van 3

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.minbzk.nl

16022007

Datum
8 februari 2007

Ons kenmerk
2007-0000045716

Onderdeel

Blad
2 van 3

De begeleidingscommissie wil graag wijzen op de volgende voorlopige resultaten.

Uit de evaluatie van Interview-NSS blijkt dat het aantal personen dat aangeeft niet te zijn gaan stemmen omdat ze geen stempas hadden is toegenomen in vergelijking met de gemeenteraadsverkiezingen.

Voorts blijkt dat een kwart van de betreffende kiesgerechtigden niet wist dat het mogelijk was om te stemmen in een willekeurig stemlokaal en een aantal kiezers met de stempas in een andere gemeente wilde stemmen.

De begeleidingscommissie is daarom van mening dat het, mede gezien de voorvallen die zich in het voortraject hebben voorgedaan, raadzaam is om in de voorlichting naar kiezers aandacht te besteden aan de volgende punten:

- zonder stempas kan niet worden gestemd. Kiezers die hun stempas kwijt zijn, of niet ontvangen hebben, moeten tijdig een nieuw exemplaar aanvragen.
- met de stempas kunnen kiezers in elk stemlokaal binnen de eigen gemeente stemmen. Benadrukt dient dus te worden dat dit buiten de eigen gemeentegrenzen niet kan.

Daarnaast is het van belang dat gemeenten zorgen voor een goede instructie van stembureaumedewerkers, zodat zij beter op de hoogte zijn van de veranderingen die een gevolg zijn van deelname aan het experiment met SWS.

Het verdient volgens de begeleidingscommissie de voorkeur dat de stempas in een enveloppe met begeleidende brief wordt verzonden. Zodoende wordt de kiezer op een betere manier geïnformeerd over de gevolgen van SWS en is er minder kans dat de stempas in het ongereede raakt.

Mogelijk biedt het schrijven van een brief van de minister van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties aan de burgemeesters van de deelnemende gemeenten, een mogelijkheid om de hiervoor genoemde onderwerpen voor het voetlicht te brengen.

Als laatste veroorlooft de begeleidingscommissie zich nog een aantal algemene opmerkingen te plaatsen.

Gezien de bij veel kiezers en stembureauleden levende vrees dat de stempas fraudegevoelig is, adviseert de begeleidingscommissie de uitstraling van de stempas te verbeteren. De stempas is immers het bewijs van kiesgerechtigtheid, *de uitstraling van de pas moet hierbij aansluiten.*

Bij de vaststelling van één landelijk model voor de stempas dient hiermee rekening te worden gehouden.

De begeleidingscommissie adviseert mede gezien de algemene voorlichtingscampagne waarin SWS wordt meegenomen, dat er een uniforme termijn komt voor het aanvragen van een vervangende stempas. Deze termijn dient zo dicht mogelijk bij de dag van de verkiezingen te liggen.

Datum
8 februari 2007

Ons kenmerk
2007-0000045716

Onderdeel

Blad
3 van 3

De begeleidingscommissie hoopt met de opmerkingen in deze brief een bijdrage te leveren aan verbeteringen in het proces rondom SWS en ziet met vertrouwen uit naar het experiment bij de Provinciale Statenverkiezingen.

Hoogachtend,

De voorzitter van de begeleidingscommissie Evaluatie experiment stemmen in een willekeurig stemlokaal,

J.M.M. Polman

